

Bankfokus

AKTUELLT FRÅN BANKFÖRENINGEN | NR 1 | MARS 2020

Hur fungerar finansieringen av företagen i Sverige?

Tillgången till kapital för företagsinvesteringar i såväl maskiner som innovation är central för tillväxten och därmed välfärden.

Basel 4 kan hämma företagsutlåningen

HELA DETTA NUMMER HANDLAR OM FÖRETAGENS FINANSIERING

Välavvägda åtgärder för att hjälpa bankerna att hjälpa

Det aktuella läget är svårt. Tidiga rapporter från Kina pekar på att Corona-viruset inneburit inte bara stort mänskligt lidande utan även massiva samhällsekonomiska kostnader. För att minska risken att Sveriges ekonomi hamnar i ett liknande läge krävs kraftfulla åtgärder.

På det finansiella området har Finansinspektionen agerat klokt genom att, i linje med exempelvis Bank of England, slopa den kontracykliska kapitalbufferten från 2,5 till 0 procent, en åtgärd som enligt Finansinspektionen frigör uppemot 900 miljarder kronor i ökad utlåningskapacitet för bankerna. Finansinspektionen har även meddelat att bankerna tillfälligt får underskrida de restriktiva kraven på likviditetstäckning i enskilda valutor. Riksbanken har i sin tur vidtagit ett antal åtgärder, såsom att erbjuda bankerna upp till 500 miljarder svenska kronor mot säkerhet för vidareutlåning till icke-finansiella företag verksamma i Sverige, utökade värdepappersköp med upp till 300 miljarder och sänkta utlåningsräntor. Dessutom kommer Exportkreditnämnden, EKN, att vidga sina program för garantier av företagens rörelsekrediter.

Åtgärderna är välavvägda och förstärker ytterligare bankernas möjligheter att kunna stödja samhällsekonomin genom att upprätthålla kreditförsörjningen till livskraftiga och långsiktigt lönsamma företag. Även hushållen stötts; banker och låntagare kan komma överens om att vid inkomstfall till följd av Coronaviruset tillfälligt minska eller pausa amorteringar. Bankföreningen och bankerna för dessutom en nära och konstruktiv dialog med finansmarknadsminister Per Bolund, och politiken har under den senaste tiden visat en förtroendeingivande handlingskraft.

Långsiktigt utgör dock även aviserade framtida regleringar begränsningar för bankernas förmåga att stötta livskraftiga företag.

Enligt tidsplanen närmar sig genomförandet av Basel 4 och redan i år planeras beslut om den europeiska implementeringen. Skulle EU-kommissionens väntade förslag till implementering genomföras riskerar det att leda till att välkapitaliserade banker som tar låga risker drabbas tyngre av nya krav på bankers kapital än banker med hög risk.

I Sverige kan därför kapitalkraven öka med 30 procent enligt Finansinspektionen, medan exempelvis grekiska bankers kapitalkrav endast ökar med 4 procent. Effekten på svenska bankers utlåningskapacitet kan bli en åtstramning väsentligt större än Finansinspektionens stödåtgärd att slopa den kontracykliska kapitalbufferten.

En ny rapport från Copenhagen Economics visar att de nya kraven kan mötas genom att bankerna antingen minskar sin utlåning med upp till en fjärdedel eller ökar intäkterna genom höjda räntor för svenska bankkunder, framför allt företag, med omkring 30 miljarder kronor årligen. Som en konsekvens av dyrare finansiering för företag kan det nya regelverket minska svensk BNP permanent med omkring 0,8 procent, motsvarande cirka 40 miljarder kronor om året i minskad produktion.

Sammantaget är argumenten goda för att Sveriges regering bör ansluta sig till exempelvis Frankrike och Danmark som redan motsätter sig den tänkta implementeringen av det nya regelverket. Basel 4 kan i stället genomföras på ett sätt som bibehåller riskkänsligheten i bankernas utlåning, samtidigt som både den finansiella stabiliteten och ekonomins långsiktiga tillväxtförutsättningar värnas. Ett sådant ställningstagande av regeringen skulle också kunna bidra till en snabbare återhämtning av ekonomin efter Coronakrisen.

I detta nummer kan du bland annat läsa mer om både konsekvenserna av Basel 4 och om företagens finansieringsmöjligheter. Med hopp om givande läsning i svåra tider. Ta hand om er!

Hans Lindberg
vd, Svenska Bankföreningen

Svenska
Bankföreningen
Swedish Bankers' Association

BANKFOKUS

Bankfokus ges ut av Svenska Bankföreningen. Det publiceras på www.swedishbankers.se i pdf-format och skickas även med e-post till prenumeranter.

PRENUMERERA PÅ BANKFOKUS

Gå in på publikationer på swedishbankers.se eller mejla till info@swedishbankers.se

ANSVARIG UTGIVARE:

Lena Barkman 08-453 44 48

REDAKTION:

Bodil Bjerre Sekund 08-453 44 09
Form/produktion: Ohana Stockholm
Omslagsfoto: Simon Caspersen/Unsplash

SVENSKA BANKFÖRENINGEN

Box 7603, 103 94 Stockholm
08-453 44 00
info@swedishbankers.se
www.swedishbankers.se

Bankföreningens tidning Bankfokus kommer ut fyra gånger om året. Den belyser Bankföreningens arbete och tar upp aktuella frågor inom bank- och finansområdet såväl inom Sverige som EU. Det innehåller även information om utredningsförslag, remissvar och nya lagar.

Hur ser företagens tillgång till kapital ut?

Illustration: Creative Graphics

Tillgången till kapital för företagsinvesteringar är central för tillväxten och därmed välfärden. Ur investeringar i såväl maskiner som forskning och innovation följer ökad produktivitet och expansionsmöjligheter. Sedan finanskrisen utmärker sig Sverige som särskilt gynnsamt för företag i en rad exempel.

En studie från OECD år 2019 visar att räntorna till små och medelstora företag i Sverige tillhör de lägsta i hela OECD. Även ränteskillnaden mellan små och stora företag är utmärkande låg (figur 2 på nästa sida). Bankföreningen har gått igenom de kvantitativa undersökningar som genomförts under senare år för att kartlägga utvecklingen av företags tillgång till banklån och andra vanliga kreditformer. Överlag framträder en positiv bild där allt färre företag anser att det är avsevärt svårare än normalt att få tillgång till kapital sedan finans- och eurokrisen.

I enkätundersökningar med företagare framträder särskilt kompetensbrist som det största tillväxthindret. Bland intervjuade småföretagare svarar endast var tionde att svårigheter med finansiering är deras största tillväxthinder (Företagarna). I Tillväxtverkets undersökning från 2017 framkommer att bara var tionde företagare anger att tillgången till lån och krediter är ett stort hinder för deras tillväxt.

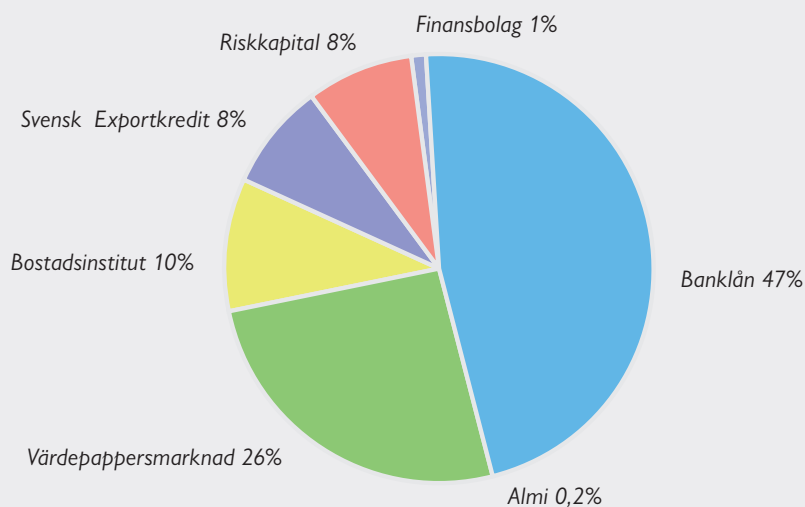
Ett visst trendmässigt mönster kan dock skönjas då fler bankkontorschefer än tidigare uppger att det blivit svårare

för företag att få lån. Dessa anger dock att det främst är bristfälliga affärsidéer som gör att företag får avslag på sina kreditansökningar, enligt Almis undersökning.

Särskilt mindre företag upplever att det blivit svårare att hitta finansiering (KI). Framförallt är det byggsektorn som anger en försämring av kredittillgången. Tjänsteföretagen är den sektor där lägst andel företag anger att kredittillgången har försämrats (KI). Samtidigt är det tjänstesektorn som har lägst andel lån

Källor: Svenska Bankförningen, SVCA, SCB, Almi, SEK, Annatknöng, exklusive lån till bvf

Figur 1. Kapital till företag, fördelat på typ av finansiär, 2018

beviljade, enligt Tillväxtverket.

Tillverkningsindustrin i stort vittnar om försämrade villkor, då andelen som anger tillgång till lån och kredit som ett tillväxthinder har ökat från omkring 11 procent till 18 från 2008 till 2017 (Tillväxtverket).

Företagen som anger att det blivit svårare med finansiering uppger att de främsta orsakerna är att det blivit svårare att få banklån och att finansiera sig med eget kapital. Svaren skiljer sig inte mycket mellan de små företagen och de absolut största. SME-företag vittnar om begränsade möjligheter till banklån, men om de väl får lån anses dessa prisvärda (KI).

Störst problem med tillgång till lån och krediter har företag i Värmland,

Örebro och Västerbotten. Enklast är det i Jönköping, Kronoberg och Dalarna (Tillväxtverket). Det är dock endast omkring var tjugonde låneansökan som nekas, oberoende av företagets storlek.

Det är inte alltid banker som står för den bästa formen av företagsfinansiering. Riktigt stora och stabila företag kan ofta emittera obligationer, som köps av olika investerare, ofta pensionssparare via pensionsfonder. Företag för vilka det är mycket svårt att bedöma framtida lönsamhet är inte lämpliga kunder för banker. Mycket riskabla eller mycket svårbedömda bolag behöver därför hitta finansiering på annat sätt, till exempel via riskkapital eller Almi.

Lån från banker är alltså koncentrerade till ett mellansegment avseende risk,

medan andra finansieringsformer spelar en större roll för stora och mycket stabila företag, respektive riskfyllda (både stora och små) företag.

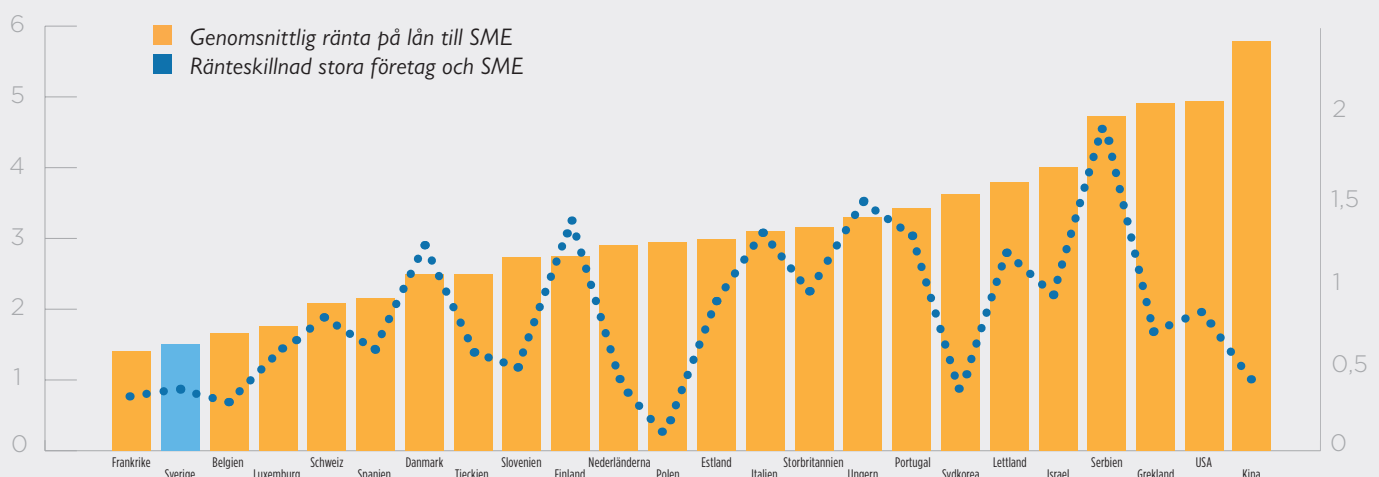
Av företagets totala externa finansiering kommer omkring hälften från banklån, en fjärdedel från värdepappersmarknaden och den sista fjärdedelen från en mix av riskkapital, statliga stöd och bostadsinstitut.

Tillgång till kapital och BNP har historiskt sett följt varandra relativt väl i svensk ekonomi. En studie genomförd av Tillväxtanalys visar att Almis företagsutlåning har positiva effekter då företag som mottagit lån ökar både sin arbetskraftsproduktivitet och sin försäljning.

En stor del i de senaste årens relativt låga tillväxttakt i eurozonen och USA kan förklaras av ett fall i företagsutlåning för produktivitetshöjande forskning, visar studier av DeRidder (2016). Kreditdämpande reglering och finanskriser har därför tillväxthämmande effekter även på medellång sikt då en dämpad investeringstakt medför lägre innovationsdriven tillväxt. Liknande resultat har presenterats av exempelvis Alfaro, García och Moral-Benito (2018) som visat att begränsningar i företagsutlåning från banker har negativa effekter på både BNP och investeringar i forskning och utveckling. Andra studier har på liknande sätt kopplat tillgång till finansiering till tillväxten.

Företags tillgång till lån är alltså något som påverkar ekonomin i stort, inte bara företagen. ■

Figur 2. Räntorna till små och medelstora företag i Sverige tillhör de lägsta i OECD

» Hans Lindberg,
vd på Bankföreningen

Foto: Håkan Flank

Sara Brandt,
vice vd på Almi

» Näringsminister
Ibrahim Baylan

Foto: Kristian Pohl/Regeringskansliet

Seminarium om företagens finansieringsmöjligheter

I februari höll Bankföreningen, Företagarna och Svenskt Näringsliv ett gemensamt seminarium i Stockholm om företagens finansieringsmöjligheter. Bland det som diskuterades var tillgången till kapital över hela landet och för alla branscher, samt finansiering genom samverkan av flera aktörer, såsom Almi och Exportkreditnämnden, EKN. Hur Basel 4 kommer att påverka företagsfinansieringen togs också upp.

Seminariet inleddes av näringsminister Ibrahim Baylan, som kallade försörjningen av kapital för en av Sveriges stora utmaningar, vid sidan om kompetensförsörjning, när det handlar om att få ekonomin att växa, särskilt ute i landet. Han berättade också att regeringen nyligen har gett Almi mer pengar.

Företagarnas vd Günther Mårder, som representerar mindre och medelstora företag, sa att "det ser stabilt dåligt ut" för företag att få tillgång till finansiering; 55 procent av företagen upplever att det är svårt att finansiera sitt företag, och svårast är det för dem med mindre än fem anställda.

Enligt Johan Kreicbergs, ekonom på Svenskt Näringsliv, är fastighetsföretagen den enda bransch där utlåningen per anställd har ökat de senaste tio åren. För alla andra branscher har den minskat. Hans teori var att det beror på att

bankerna kan hålla lägre kapital om de får en fastighet som säkerhet. "Hur ska företag utan fastighetsbestånd få finansiering?" undrade han. De kommande Basel 4-reglerna är oroande för små och medelstora företag, sa han vidare.

Även Bankföreningens vd Hans Lindberg tog upp Basel 4, och kallade det för det stora hotet mot en välfungerande företagsfinansiering i Sverige. Svenska banker kommer att bli tvungna att hålla 200 miljarder kronor mer i kapital när Basel 4 är infört, vilket kan jämföras med att Almi och Svensk exportkredit tillsammans har ungefär 20 miljoner kronor i eget kapital. "Det är oerhört viktigt att det blir fart på finansdepartementet i den här frågan under året", sa han.

Två inbjudna företagare, Adam Brånby, Woolpower, och Moa Gürbüzer, Oddbird, fick exemplifiera svårigheterna med att få finansiering att tro på verksamheter i

glesbygden respektive i branscher med socialt ansvarstagande som affärsidé.

I ett avslutande panelsamtal nämndes samarbete mellan olika finansörer såsom Almi, Exportkreditnämnden (EKN) och Norrlandsfonden, som en väg framåt. Sandra Jansson, kontorschef på SEB i Arenastaden, sa att liksom privatpersoner hittar karriärvägar gäller det för företagen att hitta finansieringsvägar. Banken arbetar med att hjälpa företag genom att koppla samman riskvilliga privatpersoner som vill investera med företagare som har finansieringsbehov.

Sara Brandt, vice vd på Almi, sa att om bankerna framöver kommer att behöva ta mindre risk på grund av Baselreglerna, så är det Almis uppgift att ta mer. Almi är visserligen litet i förhållande till marknaden, men kan fungera som hävstång i samarbete med andra finansörer, och har till uppgift att ta stor risk. ■

OFFENTLIGA FINANSIÄRER

Det finns flera offentliga finansiärer som ska komplettera marknaden. Dessa har olika inriktningar, såsom att hjälpa till i startfasen av ett företag, eller att stötta vid en exportsatsning.

1 EKN, Exportkreditnämnden

EKN är en myndighet med uppdrag att främja svensk export. Myndigheten kan försäkra risken att ett företag inte får betalt vid exportaffärer. Den försäkrar även bankers utlåning till exportföretag och deras köpare. Exempel på tjänster:

- Rörelsekreditgaranti till mindre företag där EKN delar risken med kreditgivaren
- Investeringskrediter för mindre företag där risken delas jämnt med kreditgivaren
- Garanti för kundfordringar eller fordringsförlust, vilket innebär att företaget får ersättning från EKN om en kund utanför EU och OECD inte betalar
- Rembursgaranti där EKN delar risken jämnt med banken, vilket innebär att företaget garanteras att få sin betalning

Bankers olika sätt att stötta

Bankerna bidrar till företagens finansiering på flera olika sätt, beroende på i vilken situation företaget befinner sig i. Banker kan finansiera företagets kapitalbehov vid långsiktiga investeringar men även hjälpa företaget på kort sikt med att förbättra dess likviditet. Här är en lista på några av de slags krediter som banker erbjuder.

RÖRELSEKREDITER

Oftast går det en tid mellan att företaget har levererat till kunden och att kunden betalar. En rörelsekredit eller checkkredit förbättrar företagets likviditet. Till formen liknar rörelsekrediten en kortkredit, och innebär att företaget när som helst kan låna pengar upp till en viss gräns.

I en svag konjunktur är det inte ovanligt att banken stöttar sina företagskunder med utökade rörelsekrediter. Banken kan också ge råd om hur företaget kan krympa sin kostnadskostym eller korta sina kunders betaltider.

Kontokredit är en kortsiktig rörelsekredit med en löptid på ett år, vars villkor brukar bestämmas årsvis. Banken kan kräva borgen eller företagsinteckning

som säkerhet. Vid en företagsinteckning lämnar företaget till exempel varulager, patent eller inventarier som säkerhet.

FÖRVÄRVSFINANSIERING OCH INVESTERINGSKREDIT

När företag behöver investera i exempelvis maskiner, inventarier och byggnader kan en investeringskredit vara ett alternativ. Tillsammans med banken fastställs räntesatsen för krediten och hur återbetalning ska gå till. Beroende på investeringens omfattning avgörs storleken på varje avbetalning, hur ofta man ska amortera och när lånebeloppet ska vara återbetalat. Ränta räknas på aktuellt avbetalningsbelopp och minskar alltså allt eftersom lånet betalas tillbaka. Inteckningslån och reverslån är två olika typer av långsiktiga investeringskrediter.

FAKTURAFINANSIERING

Fakturafinansiering, även kallat factoring, är ett sätt för företag att snabbt frigöra kapital ur kundfordringar, för att förbättra likviditeten eller finansiera tillväxt. Vid fakturabelåning lämnar banken kredit med fakturafordringarna som säkerhet. Vid fakturaköp köper banken i stället fakturorna av företaget, och övertar såväl fordringarna som kreditrisken. Företaget får på så sätt bättre nyckeltal genom att kundfordringar ersätts med kontanter i balansräkningen.

OBJEKTSFINANSIERING OCH FÖRETAGSLEASING

Objektsfinansiering innebär att företaget kan låna till en investering som till exempel fastighet eller maskiner, och sedan använda objektet som säkerhet för lånet. Det ger kunden kreditutrymme vid ytterligare investerings- eller rörelsekreditbehov.

Leasing är en liknande finansieringsform där företaget slipper binda kapital för att investera. Banken köper den utrustning som företaget har valt ut, varpå företaget hyr den av banken. Nästan all lös egendom kan leasas:

2 Almi

Almi ägs av bland andra staten och regionerna, och erbjuder lån, affärsutveckling och riskkapital. I vissa fall distribuerar Almi även så kallade checkar från andra aktörer, som Tillväxtverket och Vinnova. Almis lån vänder sig till företag med upp till 250 anställda.

Almi ska vara ett komplement till exempelvis banker, när företag behöver ytterligare finansiering. Det kan gälla sådant som en marknadssatsning, produktutveckling eller investering i utrustning. Almi erbjuder fyra olika lån; företagslån, mikrolån, innovationslån och exportfinansiering.

För att kompensera för den högre risken och för att inte konkurrera med bankerna tar Almi ut en ränta som ligger över genomsnittlig bankränta.

Foto: Chuttersnap/Unsplash

företag med finansiering

företagsbilar, maskiner, IT-utrustning och produktionsutrustning.

UPPSTARTSLÅN

Nyföretagare med mindre kapitalbehov kan få tillgång till kapital via exempelvis uppstartslån. Lånet är upp till 250 000 kronor med begränsad säkerhet och fast ränterabatt. Lånet riktar sig till företagare som har genomgått rådgivning hos NyföretagarCentrum, en fristående organisation som stöds av lokalt näringsliv. Europeiska Investeringsfonden står som garant för lånen.

BANKGARANTI

Förutom direkt finansiering kan banken också stötta genom att lämna garantier. Vid affärer med utlandet kan ett företag behöva övertyga motparten om att det klarar att uppfylla sin del av avtalet.

Ett sätt är att använda sig av en bankgaranti. Betalnings-, anbuds-, förskotts- och fullgörandegaranti är några av varianterna. Banken står som garant för att kontraktet följs. Förskottsgaranti ger exempelvis företagets kund rätt att få tillbaka en förskottsbetalning om företaget inte skulle uppfylla sin del av

avtalet. Förskott från kunden kan ibland vara en förutsättning för att företaget ska kunna påbörja inköp och produktion.

REMBURSER

För exportföretag finns risker med att sälja till utländska kunder. Ofta kan ledtiderna mellan beställning, produktion och betalning vara lång. För att underlätta för företag att ändå våga expandera och exportera utomlands erbjuder bankerna, ofta tillsammans med Exportkreditnämnden, olika försäkringslösningar.

En remburs är ett ovillkorligt åtagande från en bank, oftast köparens bank, att betala säljaren då säljaren uppfyller angivna villkor. Rembursen passar företag som bedriver handel med politiskt oroliga eller ekonomiskt svaga länder. För importföretag kan en remburs minska risken att betala för felaktiga leveranser. För exportföretag kan rembursen säkra betalningen från köparen.

Rembursen kan också utgöra en finansieringsmöjlighet. En importör kan beviljas uppskjuten betalning, men exportören kan ändå få pengar vid leverans genom så kallad diskontering. ■

3 SEK, Svensk Exportkredit

Statliga SEK, Svensk Exportkredit, lånar ut pengar till svenska exportföretag och deras köpare utomlands. SEK erbjuder exempelvis:

- Exportlån, för att underlätta för företag som vill etablera sig på nya marknader eller utveckla nya produkter
- Fakturaköp där SEK köper fakturor utställda till utländska kunder
- Utlåning till internationella köpare av svenska varor och tjänster

NyföretagarCentrum

Finns på 90 platser i Sverige, och stöds av lokalt näringsliv som ställer upp med tid och pengar. Totalt stöder 2 300 företag, organisationer och myndigheter i Sverige verksamheten. NyföretagarCentrum erbjuder seminarier och kostnadsfri rådgivning till människor som vill starta företag. Det kan handla om hur man gör en budget, en affärsplan, vilken företagsform man ska välja eller vad som är viktigt att tänka på för att komma igång.

Foto: You X Ventures/Unsplash

”Banken blir som en partner till företaget”

Till banken kommer företagen för att få hjälp i alla faser: start, tillväxt, ägarförändringar. Företagarna som privatpersoner kommer för att få hjälp med pension och försäkringar. För företagen är banken ett bollplank och en rådgivare. Banken kan också vara finansjär eller medfinansjär och är med och delar på risken.

Bankkontoret i Arenastaden är ett av SEB:s största i Stockholm, med 30 anställda och både privatpersoner och företag som kunder. På kontoret finns sju företagsrådgivare. Deras kunder är små och medelstora företag med upp till 500 miljoner i omsättning.

– Vi har kunder som har varit igång i några år som har behov av rådgivning kring finansiering. Ofta är finansieringen bara en del av mötet med banken. SEB:s rådgivning handlar om företagets, företagsledarens och deras anställdas behov av finansiella tjänster. Ibland handlar det om nya betalningslösningar eller olika bankprodukter, men ofta också om frågor kring tillväxt eller ägarförändringar. Ett bolag med stark tillväxt i sin verksamhet kan möta nya utmaningar som det behöver ta ställning

till. Bolaget kan behöva ta in fler ägare, kanske får de utmaningar vid rekrytering eller behov av en ny typ av finansiering, berättar kontorschefen Sandra Jansson.

Den vanligaste typen av finansiering som kontoret hjälper etablerade bolag med är rörelsekrediter och investeringslån med avbetalning. Ska företaget investera i maskiner eller bilar kan banken erbjuda leasing, med själva investeringsobjektet som säkerhet.

Vilka är kriterierna för att få låna?

– Vi tittar på vad företaget klarar att betala tillbaka, det vill säga återbetalningsförmågan. Är det ett investeringslån, ser vi på hur lång räckvidd investeringen har. Vi har inte en avbetalning på tio år om ytterligare investeringar kommer att

behövas inom fem år för att nå uppsatta tillväxtmål. Det är viktigt att diskutera kundernas framtidsplaner så att inte finansieringen blir ett hinder för expansion. Vid investeringslån kan vi behöva en säkerhet, en fastighet eller företagsinteckningar, beroende på investeringens art.

– Om ett företag behöver rörelsekapital vill banken eventuellt ha en borgen, det vill säga att man delar lite på risken. Även här kan det bli aktuellt med företagsinteckning.

När får man avslag?

– Det är ganska sällan vi lämnar avslag och när vi gör det handlar det ofta om att företaget har en historik av att inte ha skött sig vad gäller att lämna in bokslut eller betala moms och skatt i tid. Ofta handlar det mer om en dialog kring vad som är rimligt att låna så att inte lånet blir för stort i förhållande till vad företaget har möjlighet att betala.

Kontoret i Arenastaden har också många nystartade företag som kunder, och samarbetar med NyföretagarCentrum, där Sandra Jansson sitter i styrelsen för Solna Sundbybergs lokalavdelning.

– Banken vill bidra till att öka företagandet. Vi vill också bidra till ett sunt företagande.

Det gör banken genom att satsa på rådgivning kring vad som kan behövas för att komma igång med sitt företag. Det kan

vara betalningar, hur man behöver vara försäkrad som egen företagare. Banken tar också hjälp av Nyföretagarcentrum om företagaren behöver rådgivning kring hur man gör en affärsplan eller en budget. Banken informerar om olika möjligheter för företag att söka kapital.

– Sedan har vi startupskolor där entreprenörer sitter tillsammans och tar hjälp av varandra.

När det gäller finansiering är helt nystartade företag speciella då de ännu inte har något bokslut som visar bolagets vinst eller kanske inte ens har kommit igång med verksamheten. Men det finns möjlighet till finansiering ändå.

– En enskild näringsidkare som börjar med sitt bolag kan låna som en privatperson för att kunna utveckla sin idé och komma igång med sin verksamhet.

Banken samarbetar också med till exempel Almi eller EKN, Exportkreditnämnden, för att hitta finansieringsmöjligheter.

– Vi kan exempelvis finansiera en tredjedel var; Almi, banken och företagaren själva.

» Sandra Jansson, kontorschef på SEB i Arenastaden

– Är det en lite större expansion så behöver företaget ofta ha någon som kan gå in med riskkapital. Då kan vi vara behjälpliga med att tipsa om finansieringsvägar. Vi har privatkunder som vill investera i nya idéer och samtidigt har vi företag med en affärsidé som de vill förverkliga. I dessa fall kan vi vara med och sammanföra dem.

Ärligen görs undersökningar om företagens tillgång till banklån och annan finansiering. Många företagare tycker det är svårt att få lån. Hur är din bild?

– Jag upplever inte att det skiljer sig mot

tidigare. Vi tittar på samma kriterier nu som tidigare. Däremot är det fler bolag som efterfrågar riskkapital idag, många startups. I första skedet innan företaget har kommit igång med sin verksamhet kan det vara svårt för banken att vara med så mycket som företaget önskar. Då kan vi tipsa om möjliga alternativ, exempelvis Almi.

Har alla de regler som har kommit sedan finanskrisen, om kapitaltäckning till exempel, påverkat er kreditgivning till företagen?

– Nej, men om det är en finansiering som kräver högre kapitaltäckning så kanske vi behöver ta lite mer betalt. Finansieringen kan bli dyrare och det påverkar hur mycket finansiering företaget kan ha. Samtidigt så är det låga räntenivåer idag.

Vilken roll spelar digitaliseringen i kontakten med företagen?

– Det är många som väljer att möta banken digitalt, men generellt vill våra företagskunder gärna träffa en företagsrådgivare för att få rådgivning. Banken blir ofta som en partner för företaget, någon som du har löpande dialog med och som känner dig och ditt företag. ■

Foto: Danielle Cerullo/Unsplash

”

Banken vill bidra till att öka företagandet. Vi vill också bidra till ett sunt företagande.

Sandra Jansson

Finansiärer samverkar om kredit till företag

Ofta samverkar olika aktörer på kreditmarknaden för att finansiera ett företag tillsammans med banken. Här är två exempel från verkligheten:

FÖRETAG X

Efter att ha vuxit organiskt står företag X inför sitt nästa steg i sin internationella satsning. Banken kan inte ensam gå in i en så riskfylld finansiering, men en lösning sys ihop där banken finansierar två tredjedelar, medan Almi lånar ut den sista tredjedelen. Exportkreditnämnden, EKN, och EIF, European Investment Fund, täcker 40 procent vardera av risken.

FÖRETAG Y

Företag Y ser en potential för sin produkt på den amerikanska marknaden. Chansen att vara med i en marknadsföringskampanj tillsammans med ett stort amerikanskt företag dyker upp, men då behövs kapital. Genom sin bank ansöker företaget om EKN:s rörelsekreditgaranti. EKN tar hälften av bankens risk i affären, vilket ökar företagets kreditutrymme.

Källa: EKN

Foto: Benjamin Wagner/Unsplash

EKN - en kugge i företagsfinan

Bankerna står för nära hälften av företagsfinansieringen i Sverige. När det gäller utlåning till exporterande företag samarbetar de ofta med EKN, Exportkreditnämnden, som kan lämna statliga garantier till både banken och företaget.

Hur tycker du att företagsfinansieringen fungerar i Sverige?

– Den fungerar bra. Vi kommer från en högkonjunktur då det har varit väldigt gott om pengar i marknaden och det har funnits möjligheter för såväl stora som mindre och medelstora företag att finansiera sig. Det är lite utmanande för de små innovativa snabbväxande företagen, men där fyller riskkapital en lucka; de går in tidigare än bankerna, säger Carl-Johan Karlsson, affärsområdeschef för SME och

Midcorp på EKN.

Bankers kreditgivning är kringgårdad av strikta regler, både om på vilka grundvalar de kan låna ut pengar och hur mycket kapital de måste hålla för olika risknivåer. De ger därför inte kredit om risken är för hög. Det finns dock ett sätt att minska risken, och det är att dela den, till exempel med EKN.

EKN är en statlig myndighet som instiftats

för att främja svensk export. Sveriges export står för nästan hälften av BNP och är alltså mycket viktig för vår ekonomi och välfärd. Det finns 46 000 exporterande företag i Sverige.

– EKN lånar inte ut några pengar; vi absorberar risken genom att ställa ut en statsgaranti, så att banken kan gå in och finansiera. Vi kan kliva in om du har ett företag som expanderar kraftigt, som har hög tillväxtpotential eller om företaget har fått lite uppförssbacke. Banken tror på sin kund, men vill riskavlyfta lite grann.

Han ger ett exempel med ett företag i Umeå som har fått en order från Sydafrika. Företaget behöver finansiera tillverknin- gen av varorna och går till banken för att utöka sin rörelsekredit på 5 miljoner till 10 miljoner. Men banken kan inte ta mer risk i företaget. Den tycker dock att

med EKN, men då rör det sig om en annan typ av garantier. Carl-Johan Karlsson tar Umeåföretaget som exempel igen.

– Företaget känner sig kanske inte helt komfortabelt med kreditrisken i kunden i Sydafrika. Då kan det köpa en kreditförsäkring av oss. Det innebär att om företaget säljer för X miljoner kronor och skickar varorna från Umeå till Sydafrika, kan vi ta 95 procent av risken. Betalar inte kunden, då betalar vi 95 procent.

EKN har traditionellt riktat sig till de allra största exportföretagen, sådana som Ericsson, Tetra Pak och Atlas Copco, men har under 2000-talet breddat sin verksamhet till att även omfatta små och medelstora företag.

– Sedan ett tag har vi jobbat med företag som har 10-49 anställda. Från och med förra året kan vi också hjälpa till med finansiering av näst intill startups via EU-medel, European Investment Fund. Vi kräver ett års bokslut.

Den nya inriktningen är dock inte så känd och EKN har de senaste åren satsat

på marknadsföring gentemot både företagen och bankerna för att öka kännedomen. EKN har en halvdagsutbildning för banker och har nyligen ingått ett partnerskap med SEB för att ytterligare höja medvetandet hos företagsrådgivarna.

– Vi tror att fler skulle kunna utnyttja våra tjänster om de kände till att de fanns. Alla vet inte att EKN faktiskt kan hjälpa en underleverantör till exporterande företag eller att vi har en småföretagarprodukt enbart riktad till SME-företag med färre än 250 anställda.

EKN har på senare år också etablerat sig i Malmö, Göteborg och Sundsvall, från att tidigare bara ha funnits i Stockholm.

– Det är inte så att företagen sitter på Hötorget, utan de finns i Värnamo, Trelleborg, Kiruna, Umeå. Likaledes bankkontoren. Det är otroligt viktigt för oss att ha en dialog med det lokala bankkontoret. Bankerna är företagens viktigaste affärspartners men det innebär ju också att bankerna OCH företagen är EKN:s viktigaste affärspartners. ■

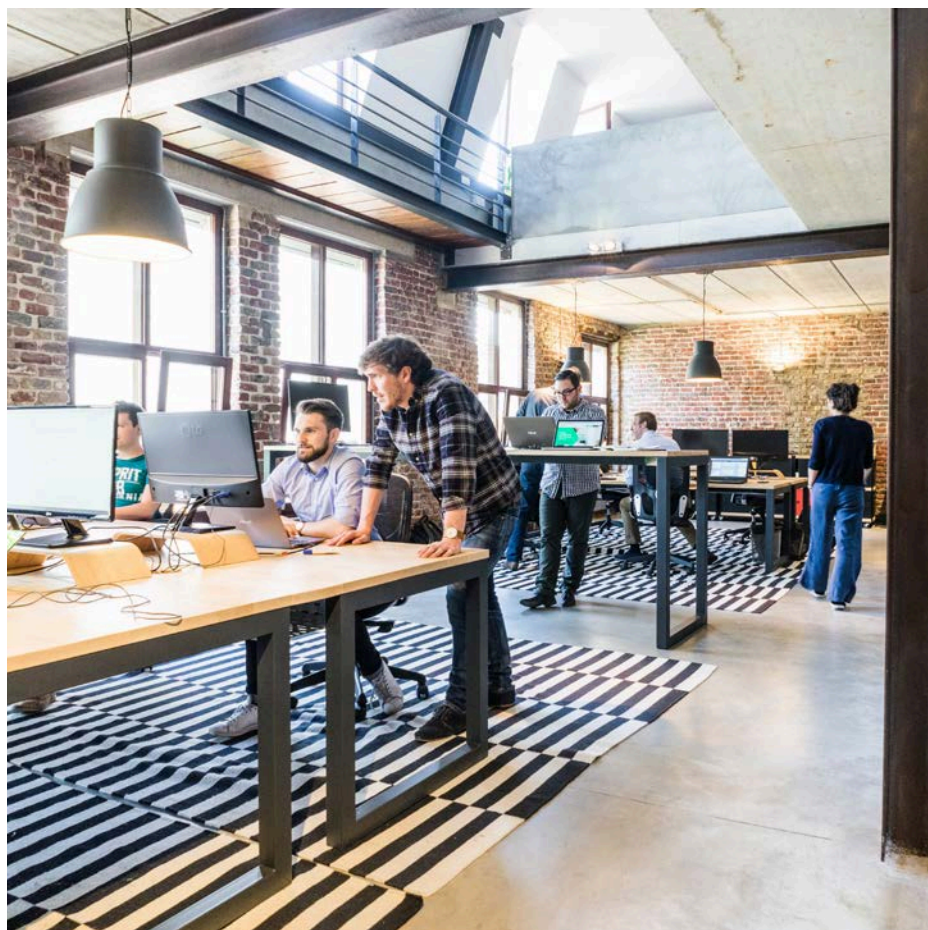
sieringen

företaget är bra och vänder sig till EKN för att be om en rörelsekreditgaranti.

– Då kan vi ta den risk det innebär att höja krediten till 10 miljoner. Banken behöver inte säga nej och företaget får sitt lån. Det är inte så att vi delar ut gratispengar, utan vi gör naturligtvis en kreditbedömning. Men om vi också tycker att det är en sund affär, då har vi en möjlighet att komplettera banken så att affären blir av. Det blir en win win för företaget, för banken och för Sverige som land att vi kan fortsätta exportera.

Ibland får ägaren själv lägga in mer pengar i sitt bolag för att EKN och banken ska kunna gå in med finansiering.

Över 80 procent av EKN:s kunder kommer på det sättet från banksystemet. Resten av företagen tar själva kontakt

“Kostnaden för lån är viktig för företagen”

När Basel 4 börjar gälla i Sverige kan de svenska bankerna behöva flerfaldiga sitt kapital för utlåning till företag. För att kompensera för de ökade kapitalkostnaderna kan bankerna höja räntan. För vissa företagskunder skulle höjningen kunna bli 1 procentenhet. Klarar bankerna inte att finansiera en sådan kapitalökning tvingas de minska sin kreditgivning till företagen. Företagarnas chefsekonom Daniel Wiberg kommenterar konsekvenserna för företagen.

Vad skulle hända om företagen måste betala 1 procentenhet högre ränta permanent?

– Kostnaden för lån oerhört viktig. Där ingår också administration och tid som företagare måste lägga på att kommunicera med banken. Högre kostnader gör helt enkelt att färre företag kommer att investera och söka finansiering. Visst, investeringen kanske blir av med tiden, men det betyder ju ändå att tillväxttakten mattas av. Det tjänar ingen på!

Om bankerna tvingas dra ner på sin utlåning, hur påverkar det företagen? Vilka skulle det drabba hårdast?

– Återigen, det är ofta mindre och framförallt växande företag som behöver finansiering. Ofta dessutom i nya innovativa branscher, där riskbilden är mer oklar och affärsmodellerna otestade. Om bankerna drar ner på sin utlåning så är det just dessa typer av företag som kommer att påverkas mest. Mogna bolag, med säkerhet och stabila kassaflöden kan alltid få finansiering. Men det är inte alltid dessa företag som har framtiden för sig.

– En ytterligare grupp som kan drabbas mer är företag som drivs av kvinnor. De är relativt sett överrepresenterade i personalintensiva branscher, där säkerhet och risk ofta är svårare att uppskatta. Om utlåningen minskar drabbas de företag som redan idag har mer betydande problem med att få lån.

Hur ser du på möjligheten för olika typer av företag att finansiera sig på annat sätt om tillgången på banklån minskar?

– Redan idag vet vi att mindre och växande företag, som behöver ta in extern finansiering till investeringar, upplever finansieringsfrågan som ett betydande

tillväxthinder. Visst ser vi att alternativa finansieringsformer växer, men det är totalt sett en bråkdel av hela utlåningen till näringslivet. Jag skulle önska att politiker lade mycket mer fokus på att underlätta investeringar i mindre och växande företag, både genom lån och i form av ägarkapital.

”

Högre kostnader gör helt enkelt att färre företag kommer att investera och söka finansiering.

Daniel Wiberg,
chefsekonom på Företagarna

På vilket sätt är bankernas kapitalkrav viktiga för Företagarna?

– Mindre företag är bankernas minst rörliga kunder. Det är mycket lättare att shoppa runt med sitt bostadslån än vad det är att flytta ett företags finansiering. Det gör att bankerna lätt kan övervältra kostnader på just företagskunderna. Mycket av den omfattande reglering vi har fått

oerhört

sedan finanskrisen, och i Sverige även till följd av en dysfunktionell bostadsmarknad, har alltså lett till ökade kostnader och svårigheter för företag att få finansiering. Det är en fråga som verkligen engagerar våra medlemsföretag och vi gör vad vi kan för att belysa problematiken. ■

» Daniel Wiberg, chefsekonom
på Företagarna

Det här är Basel 4

Baselkommittén är en internationell organisation, som på uppdrag av G20 har tagit fram ett omfattande regelverk för bankernas kapitaltäckning. Den senaste versionen, Basel 4, bereds just nu i EU för att kunna träda i kraft här 2022.

I det första Baselregelverket fanns en begränsad koppling mellan risk och kapitalkrav, så att mer riskfylld utlåning skulle tvinga banken att hålla mer kapital. I Basel 2, som infördes i EU 2007, fick bankerna börja använda så kallade

interna modeller för att kalibrera riskkänsligheten ytterligare.

Efter finanskrisen kom första delen av Basel 3, med högre kapitalkrav, men fortfarande med stark koppling till risk.

För två år sedan färdigställde Baselkommittén andra delen av Basel 3 som allmänt har kommit att benämnas Basel 4 eftersom förändringarna är så genomgripande jämfört med första delen. Enligt överenskommelsen i Baselkommittén ska reglerna träda i kraft senast 1 januari 2022, med undantag för det så kallade kapitalgolvet som fasas in över en femårsperiod till år 2027.

EU-kommissionen håller nu på att utarbeta förslag till hur Basel 4 ska tillämpas i EU-lagstiftningen. ■

HÄR ÄR DE HUVUDSAKLIGA NYHETERNA I BASEL 4:

NYA SCHABLONMETODER FÖR KREDITRISK

Schablonmetoderna för kreditrisk används huvudsakligen av små och medelstora banker. Som namnet anger innebär metoderna att en bank använder sig av schabloniserade riskvikter för att räkna fram hur mycket kapital de ska hålla.

De schabloniserade riskvikterna har gjorts mer riskkänsliga än i nuvarande Baselregler. Ett exempel är att riskvikten för bostadslån ändrats från en enhetlig nivå på 35 procent till en differentierad riskvikt beroende på bostadens belåningsgrad. Om belåningsgraden exempelvis är mellan 50 och 60 procent blir riskvikten 25 procent. Om den är mellan 80 och 90 procent blir riskvikten 40 procent.

För utlåning till företag finns en differentierad, ratingbaserad riskviktsskala för de företag som har rating, det vill säga kreditvärderas av institut som S&P och Moody's. Övriga företag får i normalfallet en enhetlig riskvikt på 100 procent med undantag för små- och medelstora företag som får en riskvikt på 85 procent.

ANVÄNDNING AV INTERNA MODELLER

Banker får enligt regelverket använda sig av mer riskkänsliga modeller för att räkna fram riskvikter, så kallade interna modeller, i stället för schablonmetoderna. Det gör de flesta stora banker. Ramarna för de interna modellerna är stramt angivna i det nuvarande regelverket, och begränsas ytterligare i Basel 4.

För banker som använder interna modeller införs nu i Basel 4 ett golv för hur låga riskvikterna får vara, ett så kallat kapitalgolv. Kapitalgolvet baseras på riskvikterna som används i de schablonmodeller som mindre banker använder.

Det innebär att bankernas kapitalkrav ska baseras på det högsta av de samlade riskvägda tillgångarna:

- antingen beräknat med interna modeller
- eller beräknat utifrån ett golv satt till 72,5 procent av riskvikten, enligt de nya schablonmetoderna

Basel 4 innehåller dessutom flera föränd-

ringar som inte tas upp här, såsom beräkningen av kapitalkrav för operativ risk och marknadsrisk.

EU:S IMPLEMENTERING AV BASEL 4
Den europeiska bankmyndigheten EBA har utrett tre alternativa sätt att implementera kapitalgolvet:

- Två som baseras på EU:s implementering av Baselreglerna hittills, det vill säga att man räknar med de extra kapitalbuffertar som EU har lagt ovanpå Baselregelverket.
- Ett tredje alternativ som endast grundar sig på de kapitalkrav som finns i Baselkommitténs regler.

Effekten av att de olika alternativen skiljer sig kraftigt. För svensk del skulle bankernas kapitalkrav totalt sett öka med en tredjedel om kapitalkraven baseras även på de europeiska tilläggen. Skulle det tredje implementeringssättet väljas skulle det däremot inte få särskilt stor effekt i Sverige.

EU-kommissionen väntas lämna sitt förslag på hur reglerna ska implementeras i EU i maj-juni i år. Sedan vidtar förhandlingar mellan EU-ländernas ministrar i rådet samt beredning i EU-parlamentet. Slutligen förhandlas frågan mellan alla tre parter i triloggen, det vill säga EU-kommissionen, rådet och EU-parlamentet. ■

Kapitalkrav slår mot tillväxten i Sverige ”

EU-kommissionen håller på att utarbeta ett förslag till implementering av Basel 4 i Europa. Förslaget kan komma att grundas på ett alternativ som den europeiska bankmyndigheten EBA har tagit fram. Analysföretaget Copenhagen Economics har räknat på vad ett sådant införande skulle få för konsekvenser i Sverige.

– Basel 4 är en reglering som ska rullas ut brett i hela Europa, men den slår mycket olika mellan länder och mellan olika bankkunder, konstaterar Jonas Bjarke Jensen, senior ekonom på Copenhagen Economics.

Sverige är ett av de länder där regelverket slår hårdast. Främst är det utlåningen till företag som påverkas, där kapitalkravet för vissa typer av företag kan fördubblas.

– Det kan ge en ränteökning på upp till 1 procentenhet för företagen, så det är rätt

drastiska räntestigningar. Det betyder att det blir dyrt för dem att investera, vilket vi förväntar kommer att innebära att de investerar mindre. Det går ut över produktiviteten i Sverige, vilket i slutändan får effekt på BNP.

Enligt Copenhagen Economics siffror skulle effekten kunna bli en permanent nedgång av svensk BNP på 0,8 procent till följd av införandet av Basel 4.

– Om det var för att det fanns risker som man inte hade tagit höjd för i den finansi-

ella sektorn i Sverige, som gjorde att man var tvungen att göra de här höjningarna av kapitalkravet – då var det kanske ok. Men problemet är att det inte finns någon saklig grund till varför kapitalkraven för de här företagen ska fördubblas. Det verkar mer vara en slags 'one size fits all-reglering' som man smackar ut över hela Europa, utan att ta höjd för enskilda länders verkliga riskprofiler.

– Ta de stora klassiska svenska företagen som aldrig har haft betalningsproblem och som har riktigt bra kreditvärdighet.

De får nu samma kapitalkrav som ett litet mycket riskfyllt företag.

Men var meningen inte att just ta bort variationen av riskvikter?

– Det har funnits problem med att riskmodellerna i vissa sammanhang har varit oprecisa, och man håller också på att arbeta med att förbättra dem.

En underökning av EBA har samtidigt kommit fram till att i den mån bankernas riskvikter skiljer sig från den faktiska risken så gör bankerna en mer försiktig bedömning.

– Att bara höja kapitalkravet för alla tar bort kopplingen mellan kapitalkrav och risk, och man vill gärna att de ska ligga nära varandra. Det var i Basel 2 man började att använda riskbaserade kapitalkrav. Det finns ingen saklig grund till varför det skulle göra den finansiella sektorn mer robust att ta bort dem.

Det finns de som tycker att något försämrad ekonomi är ett acceptabelt pris för att få en stabilare ekonomi, men enligt Copenhagen Economics har den optimala

nivån på kapitalkrav passerats, och ytterligare kapitalkrav ger inte mer stabilitet.

– I Sverige har man höjt kapitalkraven så mycket att bankerna även under ett mycket, mycket hårt bakslag i ekonomin har tillräckligt med kapital för att stå emot. Så vinsterna med höjda kapitalkrav är uttömda nu, medan kostnaden ökar kraftigt.

Måste kostnaden för ökade kapitalkrav föras vidare genom högre ränta till kunderna? Kan inte aktieägarna ta kostnaden?

– Det finns mycket liten empirisk grund för att tro att aktieägarna kommer att acceptera permanent lägre avkastning på sitt kapital på grund av högre kapitalkrav. De tar ju en risk så därför måste det vara en viss avkastning. Avkastningen för att investera i en bank är inte garanterad på samma sätt som om du köper en obligation.

Vem kan äga aktier i en bank?

– Alla möjliga. Privatpersoner, pensionsbolag.

Copenhagen Economics har inte bara undersökt effekterna av Basel 4 för

Sverige utan för hela Europa. Även i länder som Danmark, Tyskland, Holland och Frankrike riskerar Basel 4 att få negativa konsekvenser för företagen.

– Det franska parlamentet har nyligen gjort ett uttalande där de kraftigt varnar för att implementera Basel 4 på det sätt som ger de här våldsamma ökningarna i kapitalkraven på företag.

Är det Baselregelverket eller är det EU:s implementering av det som får den här effekten?

– Det är möjligt att implementera Basel 4 på ett sätt så man undviker de här mycket våldsamma effekterna. Om man baserar kapitalkravet bara på de internationellt erkända kapitalbufferterna och inte på de som EU har lagt till.

Då får man också en bättre överensstämmelse med hur man implementerar det i USA, där ökningen i kapital bara väntas bli 1,5 procent – mot 30 procent i Sverige.

För svenska företags och bankers del skulle detta, att bara grunda reglerna på själva Baselkraven, kunna vara lösningen

Foto: Andreas Modess/StockPhoto

Så funkar det: Riskvikter och kapitalkrav

Enligt Baselregelverkets ursprungliga idé ska banker som lånar ut pengar hålla kapital utifrån risken i kunderna.

Banken tilldelar kunden en så kallad riskvikt. En högriskkund, till exempel ett nystartat företag inom en osäker bransch, får en hög riskvikt. Ett företag

med en lång historia av stabilitet och stora resurser får en låg riskvikt.

Riskvikterna används för att räkna fram hur mycket kapital banken ska hålla för varje kunds utlåning. Hög riskvikt: mycket kapital. Låg riskvikt: lite kapital.

Copenhagen Economics rapport

Analysföretaget Copenhagen Economics har tagit fram siffror på vad införandet av Basel 4 skulle innebära för svensk ekonomi, om EU väljer den hårdaste implementeringen.

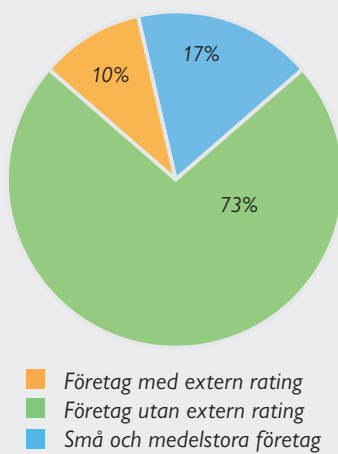
- Högre kapitalkrav för de svenska bankerna, totalt 200 miljarder kronor (om bankerna lånar ut lika mycket som idag). Det är en ökning med en tredjedel av det kapital bankerna håller idag.
- Att hålla det kapitalet ökar kostnaderna för bankerna med 25-30 miljarder kronor om året. Om bankerna inte kan finansiera högre kapitalkrav måste de minska sin utlåning.
- Bankerna kan täcka kostnaderna med att ta ut högre ränta för utlåning till företagen.
- För företag utan kreditvärdering kan det leda till 1 procentenhet högre ränta.
- Med högre räntekostnader har företagen inte råd att låna lika mycket, vilket gör att de inte kan investera lika mycket.
- Företagen kan då inte producera lika mycket och BNP sjunker. Copenhagen Economics bedömer att det kan bli en permanent nedgång i svensk BNP på 0,8 procent.

Foto: Luis Melendez/Unsplash

på problemet, eftersom det enbart är de europeiska tilläggen som får effekten av kraftigt stigande kapitalkrav för företag med låg risk.

Men ett annat sätt att lindra den hårda effekten av implementeringen av Basel 4 i Europa är att modifiera hanteringen av utlåning till företag utan extern kreditvärdering. En mycket liten andel av företagen i Sverige har kreditvärdering, och bilden är densamma i övriga Europa.

Figur 1. Utlåning fördelad på olika typer av företagskunder

Källa: Svenska Bankföreningen. De fyra stora bankerna i Sverige.

Genom kapitalgolvet i Basel 4 får utlåning till företag utan extern kreditvärdering 72,5 procents riskvikt, oavsett hur låg risk företagen anses ha. Många svenska företag har en riskvikt under 30 procent tack vare

en historia av stabilitet och få förluster, men de riskerar nu en kraftig höjning.

Kan företagen inte bara låta sig kreditvärderas?

– Frågan är om de inte hellre söker sig ut på kapitalmarknaderna i stället, alltså börjar ställa ut företagsobligationer för att få in kapital.

Skulle det vara så dåligt om de gjorde det?

– Nej, men vad är idén med det? Nu har vi en finansieringsmodell som fungerar bra, med låga förluster i Sverige och Nordeuropa. Varför ska man förstöra det som fungerar bra? Det finns inga tecken på att obligationsfinansiering ger lägre risk i ekonomin.

Att kunna ge ut egna företagsobligationer är dock endast förutnat företag av en viss storlek. För små och mellanstora företag finns inte den möjligheten.

I USA får man överhuvudtaget inte använda sig av externa kreditvärderingar, ändå får inte alla företag automatiskt 72,5 procents riskvikt. Där finns ett alternativt system med så kallade investment grades, som kan ge ett företag lägre riskvikt. Införandet av en sådan modell i EU skulle minska de negativa effekterna som Basel 4 har på företagen utan rating.

Reglerna som riskerar att lägga en våt filt över kreditgivningen i EU kommer i en tid då Europa och världen står inför stora

investeringsbehov för att ställa om till ett hållbart samhälle.

– EU-kommissionen värderar att det kommer att kräva investeringar på 180 miljarder euro om året för att uppfylla Parisavtalets mål (om max 2 procents uppvärmning av jorden, red). En stor del av det ska ju finansieras genom banker. När man kastar över dem stramare kapitalkrav blir det en svårare uppgift för dem att finansiera den gröna omställningen.

– Återigen, det skulle vara ok om det rent faktiskt fanns några risker som gjorde att man kände sig tvungen att höja kapitalkraven, men när myndigheterna bedömer att det inte finns, så blir det ju att sätta krokben. ■

Foto: Greg Rosenke/Unsplash

Europeiska Bankföreningen

”Basel 4 är en reglering av stor betydelse som kommer att utvecklas i Europa nästa år. Konsekvenserna för banksektorn är avsevärda”, säger Gonzalo Gasós, ansvarig för tillsyns- och kapitaltäckningsfrågor på Europeiska Bankföreningen, EBF.

Han och kollegorna i Bryssel har arbetat intensivt med regleringen de senaste åren och kommer fortsätta med det ännu några år, tills implementeringen i EU är beslutad.

Av alla de delar som Basel 4 handlar om är det troligen kapitalgolvet som påverkar mest.

– Ätminstone i länder som Sverige, som idag har en lågriskprofil vad gäller bankernastillgångar, säger Gonzalo Gasós.

Den europeiska bankmyndigheten EBA har utrett tre alternativa sätt att implementera kapitalgolvet.

– Vi på Europeiska Bankföreningen hoppas att politikerna väljer det tredje alternativet, det vill säga att implementera kapitalgolvet baserat på de internationella överenskommelserna inom Baselkommittén och G20, och bortse från de europeiska tilläggen, som är rätt betydande, särskilt i länder som Sverige.

Alternativet kallas backstop eller parallell stacks beroende på vem man pratar med.

– Vi säger backstop för att betona den avsikt som Baselkommittén hade när de kom med idén om en nedre spärr på riskvikterna i bankernas interna riskmodeller.

Men det alternativ som Bankmyndigheten EBA har tittat närmare på och gjort en konsekvensanalys av är ett där kapitalgolvet baseras även på de europeiska tilläggen. Det är då effekterna i Sverige blir kraftigt höjda kapitalkrav för utlåning till de mest stabila företagen.

– Det drabbar alla banker med lågriskprofil oavsett land. Länder där de flesta banker påverkas är Sverige, Danmark, Frankrike och Tyskland, även om Tyskland också har banker som påverkas bara lite.

Debatteras Basel 4 i andra länder?

– Ja, väldigt mycket. Mest aktiva landet är troligen Frankrike. Intentionen är att följa Baselstandarderna. Jag känner inte till någon bank eller något land som förespråkar att inte leva upp till dem. Men vi ska också leva upp till det mandat som kommer från G20, nämligen att de ska införas utan betydande höjningar av bankernas kapitalkrav.

Jag hyser hopp om att EU-parlamentet ska använda sunt förnuft i processen, eftersom det i slutändan ska besluta om en balans mellan internationella standarder och finansiering av EU:s ekonomi.

Gonzalo Gasós

oroas av Basel 4

Om EU implementerar Baselreglerna som befaras, är det utlåningen till de minst riskabla kunderna som påverkas mest. Bland företagen får det störst konsekvenser för dem som saknar extern kreditvärdering.

– I Europa finns det väldigt få företag som har extern rating. De flesta hör till kategorin företag utan kreditvärdering, och de straffas nu av Baselkommittén med en riskvikt på 100 procent. Det är samma som ett företag med högriskprofil får. Att anta att alla företag i Europa är högriskföretag för att de saknar extern rating är fel. Det var inte bra definierat i Baselstandarderna. Nu måste vi definiera det på europisk nivå.

Hur påverkar det ekonomin i EU?

– Konsekvensanalyser kan ge indikationer om kostnader och nytta för ekonomin. Vi skulle vilja ha fler konsekvensanalyser. Hittills är det bara EBA och analysföretaget Copenhagen Economics som har

gjort några. De kommer fram till ungefär samma resultat vad gäller kostnaden för regleringen, men de skiljer sig åt i tolkningen av nyttan.

Copenhagen Economics gör bedömningen att den optimala nivån på kapital i banksektorn har passerats och att ytterligare kapital inte tillför mer stabilitet. Det anser dock EBA att det gör.

– EBA har räknat ut nyttan av högre kapital utan att ta hänsyn till alla regeländringar som har gjorts det senaste decenniet. Sedan krisen har vi mer än fördubblat kapitalet i bankerna, vi har ökat deras likviditet, vi har harmoniserade stresstester, vi har ett helt nytt ramverk för resolution för att undvika att skattebetalarna måste bidra med pengar om det blir konkurs i en bank.

– Om värdet av alla de åtgärderna är noll, varför har vi då infört dessa regler som är så kostsamma för banker och samhället?

Vi måste kännas vid det komplexa regelverk för tillsyn och resolution som vi har infört i Europa, och ge det ett värde i form av mindre sannolikhet för en kris.

Vad händer nu?

– Allt är fortfarande öppet. Vi har fortfarande inte fått något förslag från EU-kommissionen. Informella möten hålls i dessa dagar mellan kommissionen och finansattachéer (de nationella finansdepartementens sändebud i Bryssel). Vi, EBF, har också varit i kontakt med finansattachéer för att försvara det tredje alternativet. Vi är ganska säkra på att det finns ett läger i ministerrådet som kommer att försvara backstop-alternativet. Vi är också övertygade om att kommissionen går igenom det alternativet noggrant.

Vad tror du att EU-parlamentet kommer att tycka om Basel 4?

– Jag hyser hopp om att EU-parlamentet ska använda sunt förnuft i processen, eftersom det i slutändan ska besluta om en balans mellan internationella standarder och finansiering av EU:s ekonomi. Vi behöver bearbeta de nya parlamentsledamöterna i Econkommittén (parlamentets finansutskott). Många av dem vet mycket om ekonomi, men de behöver sätta sig in i de nya Baselstandarderna.

Vilka aspekter tror du blir viktigast i förhandlingarna?

– Jag tror att rådet och parlamentet kommer att fästa störst vikt vid aspekter som kan påverka finansieringen till företag direkt, det vill säga stödet till småföretag och potentiellt fallet med företagen utan kreditvärdering. Det finns också annat som mer indirekt påverkar företagen, som till exempel operativ risk. Till syvende och sist är mängden tillgängligt kapital för bankerna begränsad, och om kapitalkraven ökar blir det oundvikligen mindre utlåning.

– Baselstandarderna handlar om hjärtat av bankverksamhet. Banker är enheter som hanterar kapital och risker och det är det Baselreglerna handlar om. Det finns sätt att införa dem skadliga konsekvenser för bankerna och ekonomin. ■

Foto: ©EBF

» Gonzalo Gasós, ansvarig för tillsyns- och kapitaltäckningsfrågor på Europeiska Bankföreningen, EBF

Framtidsfullmakt, anhörigbehörighet, god man och förvaltare. Vad gäller för mig?

Hantering av tillgångar för en annan persons räkning väcker många frågor. Det är viktigt att veta vad en ställföreträdare får och inte får göra med andras medel. Svenska Bankföreningen har bland annat gett ut en sammanfattande broschyr: Framtidsfullmakt, anhörigbehörighet, god man och förvaltare. Vad gäller för mig?

Den tryckta broschyren finns i A5-format och kan beställas hos Svenska Bankföreningen: info@swedishbankers.se

Du kan även ladda ner broschyren i A4-format från vår hemsida swedishbankers.se under fliken *För bankkunder/Bankärenden för annans räkning*. Där hittar du även sex faktablad med kortfattad information om vad som gäller för bankärenden för någon annans räkning samt som en mall om du vill skriva en framtidsfullmakt.

swedishbankers.se

